

Huvudman

VFG Utbildning AB
info@vfg.se

Beslut

Datum 2025-05-28

Dnr SI 2025:405

Sida 1 (24)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan VFG Jönköping, med huvudman VFG utbildning AB, i Jönköpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) VFG Utbildning AB att senast **14 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande lärarledd undervisning, tillsvidareanställning av lärare, utbildning på introduktionsprogram, extra anpassningar och särskilt stöd, förebyggande arbete för trygghet och studiero och beslut om betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om VFG Utbildning AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

VFG Utbildning AB ska vidta följande åtgärder

Lärarledd undervisning

1. Se till att undervisningen i de kurser eleverna ska ges undervisning i bedrivs under ledning av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs (2 kap. 15 § skollagen).

Tillsvidareanställning av lärare

1. Upphör med att anställa lärare som saknar legitimation utan tidsbegränsning, om inte en undantagssituation är tillämplig (2 kap. 20 § skollagen).

Utbildning på introduktionsprogram

1. Se till att de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogram uppfyller författningarnas krav. I detta ingår att elevens studier i grundskolans ämnen ska framgå.
Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med

individuella studieplaner för samtliga elever som går på introduktionsprogram (1 kap 7 § gymnasieförordningen).

2. Se till att elever som inte har godkända betyg i och som enligt sin individuella studieplan ska läsa grundskoleämnet engelska ges undervisning i detta ämne (15 kap. 2 § skollagen samt 1 kap. 7 § och 6 kap. 4 - 6 §§ gymnasieförordningen).

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn ska under perioden den 1 juni till den 31 oktober 2025 dokumentera vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, vilka deras behov av extra anpassningar är samt vilka anpassningar de har fått. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att lärare, i de fall de befärar att en elev riskerar att inte uppfylla betygskriterierna, trots extra anpassningar i den ordinarie undervisningen, anmäler till rektorn eller den rektorn har delegerat det till att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 7 § skollagen).

Förebyggande arbete för trygghet och studiero

1. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas trygghet i skolmiljön följs upp, att de hinder som finns för att elever ska vara trygga analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).
2. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas studiero följs upp, att de hinder som finns för att det ska vara studiero analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).

Beslut om betyg

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser arbetsplatsförlagt lärande och information om rätten att gå om en kurs.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:405) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av VFG Jönköping, VGF utbildning AB.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid VFG Jönköping följer gällande bestämmelser om lärarledd undervisning, tillsvidareanställning av lärare, utbildning på introduktionsprogram, extra anpassningar och särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande, förebyggande arbete för trygghet och studiero, information om rätt att gå om en kurs och beslut om betyg.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt observationer av verksamheten den **12 mars 2025** samt mellan **8 april 2025** och **11 april 2025**. Därutöver svarade rektorn på kompletterande skriftliga frågor den **16 april 2025**. En digital intervju med lärare genomfördes den **24 april 2025** och en kompletterande intervju med rektorn den **30 april 2025**. Som en del av tillsynen har även telefonsamtal med handledare för det arbetsplatsförlagda lärandet genomförts. Därutöver har dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, huvudmannens beslut om apl samt skolenhetens betygskatalog. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Läroledad undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning i yrkesämnena på fordons- och transportprogrammet

Elever som läser år 3 på fordons- och transportprogrammet berättar vid intervjuer att de inte tycker att undervisningen i yrkesämnena har varit av tillräckligt god kvalitet för att ge dem de kunskaper de ska ha. Eleverna säger att det i både år 2 och 3 har varit rörigt kring undervisningen i yrkesämnena, med flera lärarbyten och inställda lektioner. Till exempel säger eleverna att det ibland inte finns lärare på plats för att hålla i schemalagda lektioner, att det inte finns vikarier när lärare är sjukfrånvarande och att lektioner ställs in med kort varsel. Flera av eleverna är oroliga för att de inte kommer att kunna nå betygskriterierna i de kurser som ska avslutas under år 3. Eleverna säger att även om deras lärare är bra så hinner de inte med att ge alla eleverna det stöd som de behöver. Under år 3 läser eleverna bara yrkesämnena och de har samma lärare i samtliga ämnen. Flera av dessa ämnen omfattar praktiska moment i form av körning av fordon. Eleverna säger att när läraren är ute och kör med några elever får övriga ägna sig åt självstudier utan tillgång till en lärare att fråga. Det här innebär, enligt eleverna, att de ofta inte vet vad de ska göra och inte arbetar utan i stället går i väg till ett närbeläget köpcentrum. Eleverna säger att de ända sedan år 2 inte har fått särskilt mycket undervisning i yrkesämnenas teoretiska delar eftersom en ensam lärare hela tiden har ansvarat för undervisningen. Vidare säger eleverna att deras lärare i yrkesämnena även undervisar på skolans vuxenutbildning.

Eleverna upplever att de ända sedan år 2 har prioriterats i andra hand i förhållande till eleverna på vuxenutbildningen. Detta kan, enligt eleverna, ta sig uttryck i att de missar inbokade körningar eftersom lastbilarna behövs till vuxenutbildningen. Elever säger också att deras lärare i år 3 nu prioriterar att köra med de elever som läraren bedömer kommer att hinna bli klara innan läsåret är slut, vilket betyder att några elever exempelvis inte kommer att hinna köra med tung lastbil. Vidare säger elever som går år 3 på fordons- och transportprogrammet att lektioner i yrkesämnena ofta ställs in, bland annat när läraren är sjuk eller ledig för vård av barn och att de då sällan får reda på det, varför de sitter i klassrummet och förgäves väntar på läraren.

Läraren som undervisar eleverna i år 3 i yrkesämnena bekräftar elevernas utsagor om att hen ofta tvingas lämna eleverna under lektionstid eftersom hen inte både kan körträna med eleverna och ha teoriundervisning samtidigt. Läraren säger att hen är tydlig med vad eleverna ska göra i klassrummet när hen kör med övriga elever, men att hen vet att elever har haft svårt att hantera självstudier och att hen har sagt till skolledningen att de behöver vara en till lärare i undervisningen i fråga. Läraren säger också att hen gör sitt bästa för att stötta eleverna med de teoretiska momenten, bland annat genom att hålla intensiva teoripass kring sådant som hen märker att flera elever tycker är svårt eller genom att stanna kvar efter skoltid för att stötta elever med läsningen inför körkortet. Samtidigt säger läraren att eftersom eleverna har många kördagar och hen är enda läraren så är det många dagar under läsåret som eleverna inte har haft någon lärare på lektionerna. Den lärare som undervisar i yrkesämnena i år 2 uppger att hen går in och hjälper läraren i år 3 med körmomenten medan eleverna i år 2 är på apl. Läraren från år 2 är dock inte inblandad i undervisningen i yrkesämnenas teoretiska delar för elever i år 3. Lärarna säger att när de kom in i undervisningen på fordons- och transportprogrammet under innevarande läsår hade framför allt eleverna i år 3 gått miste om mycket av den undervisning de tidigare borde ha fått. Lärarna säger att de har jobbat hårt för att så många av eleverna som möjligt ska hinna ta igen så mycket av det som de missat för att kunna ta studenten i vår. Lärarna siktar på att tolv av nitton elever på nationellt program ska hinna bli klara. Vidare säger läraren som undervisar i år 3 att hen aldrig ställt in några lektioner om hen inte har varit sjuk eller ledig för vård av barn.

Rektorn säger att hen delar lärarnas och elevernas bild av att det historiskt har varit stora problem med undervisningen i yrkesämnena på fordons- och transportutbildningen. Vidare säger rektorn att tanken är att läraren ska starta i gång lektionerna med de elever som läser kursens teoretiska moment medan läraren är ute och tränar på de praktiska momenten tillsammans med några elever. Eftersom eleverna har mer tid utlagd i sina scheman än den garanterade undervisningstiden, anser rektorn ändå att

eleverna får den undervisningstid de har rätt till. Samtidigt medger rektorn att det inte finns någon lärare på plats under lektionstid för att hjälpa eleverna med de teoretiska momenten på grund av underbemanning. På frågan om det förekommer att lektioner i yrkesämnena ställs in när lärare är sjuka säger rektorn att lärarna ska täcka upp för varandra så mycket som möjligt genom att eventuellt byta lektionspass med varandra. Om det inte går, försöker skolan ta i en lärare som annars undervisar på någon av vuxenutbildningarna som huvudmannen bedriver och att lektioner ställs in först då detta inte är möjligt. Rektorn kan inte ange någon siffra för hur många lektioner som ställs in eller för hur stor andel av lektionstiden som eleverna därmed går miste om.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Enligt 2 kap. 15 § skollagen har en legitimerad lärare ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver.

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening (prop. 2009/10:165, s. 633).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Av Skolinspektionens utredning framgår att elever som läser år 3 på fordons- och transportprogrammet ofta är utelämnade till självstudier utan lärare i yrkesämnenas teoretiska delar. Detta beror på att en lärare är ensam ansvarig för att bedriva undervisningen i yrkesämnena för elever i år 3 på fordons- och transportprogrammet vilket innebär att läraren för att kunna bedriva den körträning som undervisningen omfattar måste lämna övriga elever utan lärare. Enligt eleverna medför det att de inte vet vad de ska göra och ägnar undervisningstid åt annat. Läraren säger också att eleverna lämnas ensamma trots att de har svårt att hantera

självstudier. Rektorn bekräftar också att det inte alltid finns lärare på plats för att hjälpa eleverna.

Tillsvidareanställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärares behörighet och anställningsform

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av förteckning över undervisande personal. Av förteckningen framgår att skolans samtliga nio lärare är tillsvidareanställda. Bland de tillsvidareanställda lärarna saknar sex lärare lärarlegitimation. Fem av de icke-legitimerade tillsvidareanställda lärarna undervisar i yrkesämnena, medan en av de tillsvidareanställda icke-legitimerade lärarna undervisar i gymnasiegemensamma ämnen.

Av inkommen kompletterande dokumentation framgår att dem icke-legitimerade lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen tillsvidareanställdes av huvudmannen under år 2023.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål, ett yrkesämne i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. Det som anges i andra stycket gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål, ett yrkesämne i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller kommunal vuxenutbildning som anpassad

utbildning på gymnasial nivå, eller individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Utredningen visar att en lärare utan legitimation är anställd tillsvidare.

Utbildning på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens plan för utbildningen och individuella studieplaner

Av inkommen dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av inför tillsynen framgår att skolenheten förutom de nationella programmen erbjuder introduktionsprogrammen programinriktat val, yrkesintroduktion samt individuellt alternativ. För närvarande läser 30 elever introduktionsprogram.

Av huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogram framgår utbildningens syfte, dess huvudsakliga innehåll samt struktur och upplägg.

Skolinspektionen har även tagit del av de individuella studieplanerna för samtliga elever som går på introduktionsprogram. Studieplanerna anger namn och personnummer för eleven, skolenhet, klass, program, inriktning samt mål med utbildningen. Av studieplanerna framgår vidare en sammanställning av gymnasiegemensamma kurser, inriktningkurser, fördjupningskurser, individuellt val samt rubriken "övrigt". Under rubriken "övrigt" finns underrubriken "kurser" varunder upp till 14 rader med grundskoleämnen anges, exempelvis "matematik 7-9" eller "biologi 7-9". För vissa elever anger en av raderna även "omläsning grund". Studieplanerna har vidare spalter för olika läsår. För grundskoleämnen framgår spalter för olika läsår, både tidigare läsår, aktuellt läsår samt framtida läsår. På vissa rader framgår betyg i grundskoleämnet samt datum för när betyget sattes. För vissa grundskoleämnen finns markeringen "0" för vissa läsår, men för andra grundskoleämnen finns ingen markering alls. Informationen ser olika ut för varje elev. Av studieplanerna går det inte att utläsa vilka ämnen på grundskolenivå som eleverna som går introduktionsprogram läser. När Skolinspektionen visar de individuella studieplanerna för rektorn och elevhälsans personal kan inte heller de svara på vilka ämnen på grundskolenivå som eleverna läser.

Av den individuella studieplanen för en elev som läser programinriktat val framgår exempelvis att eleven har ett godkänt betyg i sex

grundskoleämnena, däribland engelska, matematik och svenska. Elevens studieplan anger emellertid inte om eleven läser några andra grundskoleämnena för att bli behörig till nationellt program.

Vidare framgår av de individuella studieplanerna att det finns elever som har godkänt betyg i gymnasiekursen engelska 5 och vars mål är att bli behöriga till nationellt program men som saknar betyg i grundskoleämnet engelska. När Skolinspektionen frågar läraren som undervisar i engelska 5 hur detta kan komma sig, svarar läraren att hen i så fall inte kan ha känt till att eleven i fråga saknade ett godkänt betyg i grundskoleämnet. På frågan om hur denna situation har kunnat uppstå, svarar rektorn att hen i sitt system kan se att eleven i fråga har godkänt betyg i engelska grund, och att den studieplan som Skolinspektionen har tagit del av alltså inte stämmer. Rektorn säger att det inte finns några andra dokument än de individuella studieplanerna som ger en överblick över vad eleverna läser, förutom för de sex elever som har aktiva åtgärdsprogram. När Skolinspektionen frågar hur lärarna ska kunna veta vad eleverna som går på introduktionsprogram har läst eller ska läsa om det som anges i deras individuella studieplaner inte stämmer, anger rektorn att hen i nuläget inte kan svara på frågan utan ska föra samtal med lärarna kring detta framöver.

Slutligen framgår av intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn att det är oklart vem som har ansvar för att följa upp och uppdatera de individuella studieplanerna för de elever som läser introduktionsprogram. Elevhälsans personal säger att ansvaret för att följa upp att de elever som går på introduktionsprogram får undervisning i de grundskoleämnena som de behöver betyg i för att kunna bli nationellt behöriga sker genom ett lagarbete mellan rektorn, elevhälsan och lärarna, men att lärarna som undervisar i programgemensamma ämnen har ett särskilt ansvar för detta. Lärare i programgemensamma ämnen på båda programmen säger att de visserligen pratar med eleverna om deras studieplaner vid utvecklingssamtal men att det i övrigt är elevhälsans personal som ansvarar för att följa upp dessa och att de inte närmare känner till utbildningens innehåll för de elever som läser introduktionsprogram. Även lärarna i gymnasiegemensamma ämnen säger att det är elevhälsans personal som är ansvariga för att följa upp elevernas studieplaner. Rektorn säger att det är huvudmannens administratör som sitter i Växjö som uppdaterar studieplanerna i det digitala systemet, men att ansvaret för att följa upp att studieplanerna anger de val av kurser som eleverna gjort och elevernas mål med utbildningen borde vila på specialpedagogen. Av granskade studieplaner framgår också exempel på studieplaner som inte är uppdaterade, bland annat för en elev vars mål samt vilka kurser som eleven ska läsa förändrats.

Undervisning i grundskoleämnena

Av huvudmannens plan för introduktionsprogram framgår att programinriktat val ska innehålla de ämnen som eleven inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett yrkesprogram. Några elever som läser introduktionsprogram och som saknar godkända betyg i grundskoleämnena säger att de läser dessa ämnen parallellt med gymnasiekurserna i motsvarande ämnen. Några elever säger att de inte är säkra på vilka betyg från grundskolan de behöver för att kunna bli behöriga till ett nationellt gymnasieprogram, även om detta är deras mål. Utifrån de individuella studieplaner som Skolinspektionen har tagit del av ser det ut som att fem elever som läser programinriktat val saknar betyg i engelska på grundskolenivå. När Skolinspektionen ställer frågor kring detta, svarar läraren som undervisar i engelska 5 att hen inte undervisar i engelska på grundskolenivå och därför inte känner till om elever har godkänt betyg i engelska från grundskolan. Läraren säger också att det är läraren som undervisar i svenska på grundskolenivå som ansvarar för undervisningen i engelska på grundskolenivå. Läraren som undervisar i svenska på grundskolenivå säger vid intervju att hen inte heller undervisar i engelska på grundskolenivå. Rektorn uppger att eleverna i fråga ska läsa engelska på grundskolenivå. Vidare säger rektorn, när hen får bemöta informationen från lärarna, att det då måste vara så att ingen undervisar i engelska på grundskolenivå och att de fem eleverna inte har läst engelska på grundskolenivå under innevarande läsår trots att de enligt rektorn ska läsa det. Rektorn säger att eleverna i stället kommer att erbjudas sådan undervisning under kommande läsår.

Rättslig reglering

Huvudmannens plan för utbildningen och individuella studieplaner

Enligt 15 kap. 2 § skollagen ska gymnasieskolan ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

Enligt 17 kap. 7 § skollagen ska utbildningen på ett introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutats av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att en elevs individuella studieplan bland annat ska innehålla uppgifter om de val av kurser som

eleven har gjort och, när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen. Om eleven går ett introduktionsprogram ska den individuella studieplanen även innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen samt när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:183 s. 84 och 96–98) framgår bland annat följande: Gymnasieskolans introduktionsprogram saknar nationellt fastställda examensmål och programmens struktur och innehåll, dvs. vilka grundskoleämnen och gymnasiekurser som ingår i elevernas utbildning, är inte reglerat i detalj. Gemensamt för introduktionsprogrammen är att utbildningen ska utformas utifrån elevens behov och förutsättningar, men då krävs att dessa behov och förutsättningar bättre tydliggörs i den individuella studieplanen som ska upprättas för varje elev. Det förutsätter i sin tur att skolan har information om varje elevs behov och förutsättningar och kunskap om tidigare skolerfarenheter. Målet med introduktionsprogrammen är att så fort som möjligt uppnå behörighet till ett nationellt program eller att förbereda för arbetsmarknaden. Utbildningens längd ska anpassas till varje elevs behov så att eleven får förutsättningar att nå målet för sin utbildning. För den enskilda eleven innebär det att utbildningen kan vara två år, tre år eller kortare eller längre än så. Den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens utbildningsplan och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syfte, längd och innehåll när det gäller den enskilda elevens utbildning. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett introduktionsprogram vad utbildningen ska syfta till och hur utbildningen planerats för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns starka skäl till att elevens rätt att fullfölja utbildningen även kopplas till den individuella studieplanen.

Undervisning i grundskoleämnen

Enligt 6 kap. 4 § gymnasieförordningen ska programinriktat val innehålla de grundskoleämnen som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett nationellt program, och kurser som ingår i det nationella program som utbildningen är inriktad mot. Om utbildningen är inriktad mot ett yrkesprogram ska utbildningen även innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever på introduktionsprogram inte får den undervisning de har rätt till. Utredningen visar att de elever som läser programinriktat val inte får undervisning i alla grundskoleämnen som de behöver ett godkänt betyg i för att bli behöriga till nationellt program. Det framgår att skolan inte har erbjudit någon undervisning i grundskoleämnet engelska under innevarande läsår, trots att det finns elever som läser programinriktat val, som saknar betyg från grundskolan i detta ämne, och enligt rektorn ska läsa engelska.

Skolinspektionen bedömer vidare att elevernas individuella studieplaner inte har det innehåll som författningarna reglerar. Utredningen visar att av de individuella studieplanerna går det inte att utläsa vilka av grundskolans ämnen som elever läser. Vidare framkommer uppgifter om att de individuella studieplanerna inte alltid stämmer och att det är oklart vem som ansvarar för att följa upp och uppdatera studieplanerna. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett introduktionsprogram vad utbildningen ska syfta till och hur utbildningen planerats för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Vad gäller huvudmannens plan för introduktionsprogrammen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Extra anpassningar och anmäla behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av inskickad dokumentation samt av nationell statistik framgår att skolans kunskapsresultat är låga. Många elever får underkänt betyg i flera kurser, framför allt i de gymnasiegemensamma ämnena och en tredjedel av skolans elever läser introduktionsprogram. I intervjuer med elever och lärare framkommer att förutsättningarna för arbetet med extra anpassningar ser olika ut för olika ämnen och program. Både lärare och elever säger att elever får de extra anpassningar som de är i behov av i yrkesämnena på bygg- och anläggningsprogrammet. Däremot säger elever att de inte får den hjälp de upplever att de behöver i flera av de övriga ämnena, till exempel i de teoretiska delarna av de yrkesämnena på fordons- och transportprogrammet samt i de gymnasiegemensamma ämnena. Elever säger bland annat att de har svårt att förstå lärares instruktioner och att lärare inte hinner med att ge alla elever den hjälp som de behöver. Lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen säger att de inte hinner med att ge alla elever som behöver det extra anpassningar i form av att starta i gång dem eller att ge dem en-till-en-stöd under lektionerna. En av lärarna som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen säger att det är

mycket svårt att anpassa undervisningen för några av eleverna eftersom dessa inte har med sig tillräckliga ämneskunskaper från grundskolan. Ytterligare en lärare säger att det finns elever som behöver en vuxen som sitter bredvid dem och påminner dem om vad de ska göra och hur eftersom de snabbt glömmar bort lärarens förklaringar och instruktioner, men att läraren inte hinner med att göra detta. Läraren säger att det här innebär att hen i en elevgrupp om omkring femton elever endast kommer att kunna ge fyra av eleverna de extra anpassningar som de är i behov av. Lärare som undervisar i yrkesämnena på fordons- och transportprogrammet säger att de inte kan ge alla elever som har behov av de extra anpassningar i ämnenas teoretiska delar.

Elevhälsans personal säger att inte alla elever får de extra anpassningar som de är i behov av och att det varierar mellan ämnena i vilken utsträckning läraren hinner med att ge eleverna extra anpassningar. Rektorn säger att hen inte har följt upp om eleverna får de extra anpassningar som de är i behov av i alla ämnena. Däremot säger rektorn avseende yrkesämnenas delar på fordons- och transportprogrammet att eleverna inte alltid får de extra anpassningar som de är i behov av på grund av att det finns för få lärare.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen framgår vidare att det är specialpedagogen som har ansvar för att dokumentera de extra anpassningarna som eleverna ska få. Såväl lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen som lärare som undervisar i yrkesämnena uppger att samarbetet mellan lärare och specialpedagog inte alltid fungerar optimalt. Det här kan, säger lärarna, bland annat leda till att lärare inte upplever att de har koll på vilka extra anpassningar eleverna ska ha.

Anmälan och utredning av särskilt stöd

Av inskickad dokumentation framgår att 16 elever har anmälts för utredning om särskilt stöd och att sex elever har åtgärdsprogram. På Skolinspektionens fråga om ifall lärare, när de bedömer att de extra anpassningarna inte räcker till, anmäler en elev för utredning om särskilt stöd, säger vissa lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen att skolan har en rutintrappa kring anpassningar och stöd som de följer. En annan lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen säger att hen inte har anmält någon elev för utredning om särskilt stöd genom den rutin som rektorn har upprättat, trots att hen anser att flera elever behöver mer stöd än vad läraren kan ge inom ramen för den ordinarie undervisningen. Bland de lärare som undervisar i yrkesämnena, är det en lärare som kan ge exempel på att hen har anmält en elev för utredning om särskilt stöd.

Elevhälsans personal säger att lärarna inte anmäler alla elever som behöver utredas för särskilt stöd. Rektorn säger att det borde finnas fler

anmälningar om utredning om särskilt stöd och att lärarna i nuläget inte anmäler alla elever som har behov av att utredas för särskilt stöd, vilket beror på att lärarna tidigare saknat rutiner för detta. Rektorn och specialpedagogen säger att de just nu jobbar med att försöka göra rutinen för anmälan om särskilt stöd tydligare för lärarna.

Lärare säger att de tror att rektorn fattar beslut om att starta utredning om särskilt stöd vid anmälan och ger exempel på en elev där utredning om särskilt stöd har startats. Samtidigt säger specialpedagogen att utredningar om särskilt stöd inte alltid startas på grund av att specialpedagogen är överbelastad och därför inte hinner med att göra alla utredningar. Rektorn säger att hen fattar beslut om att starta utredningar om särskilt stöd om hen tar emot sådana anmälningar.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Anmäla och utreda behov av särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Skolinspektionens utredning visar att det finns lärare som inte ger elever det stöd i form av extra anpassningar som de är i behov av och har rätt till. I intervjuer med elever, lärare och elevhälsans personal framkommer att det främst är i gymnasiegemensamma ämnen samt i de

teoretiska delarna av yrkesämnena på fordons- och transportprogrammet som elever inte får de extra anpassningar som de behöver.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i arbetet med att anmäla elever för utredning om särskilt stöd. Bland intervjuade lärare finns uppgifter om att elever inte anmälts för utredning av särskilt stöd trots behov. Både elevhälsan samt rektorn bekräftar också att lärare inte anmäler alla elever som har behov av att utredas för särskilt stöd.

Utredning av särskilt stöd

Av ovan redovisade omständigheter framkommer någon uppgift om att utredningar av behov av särskilt stöd inte alltid startas när en anmälan kommer in. Mot bakgrund av lärares samt rektorns uppgifter om att utredning av behov av särskilt stöd startas vid anmälan gör dock Skolinspektionen bedömningen att VFG Utbildning AB inte har brutit mot bestämmelserna när det gäller att starta utredning av särskilt stöd.

Förebyggande arbete för trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Situationen avseende trygghet och studiero

Elever säger att det förekommer att elever bemöter varandra på ett dåligt sätt och förstör saker på skolan. De beskriver att det framför allt förekommer stök bland elever i år 1 och år 2. Samtidigt säger flera elever att de tycker att det är en trygg skola eftersom alla känner varandra. Elever som går i år 1 ger emellertid exempel på händelser under lektionstid kopplade till en lärare som de upplevt som otrygga. Vidare beskriver elever att det uppstår olika typer av problem relaterade till trygghet när gymnasiet behöver dela lokaler med skolans vuxenutbildning. Till exempel säger eleverna att det kan uppstå konflikter mellan gymnasieeleverna och eleverna på vuxenutbildningen eftersom eleverna har sina skåp i samma utrymme som vuxenutbildningen har sitt uppehållsrum. Lärare säger att det finns en problematik kring många elever på skolan som negativt påverkar tryggheten. Elevhälsans personal säger att de tror att tryggheten har blivit bättre. Rektorn säger att tryggheten på skolan inte är tillfredsställande, varför hen planerar för ett trygghetsteam.

Vidare framgår det av samtliga elevintervjuer att det finns problem med studieron i flera klasser och ämnen. Elever som läser år 1 på både bygg- och anläggnings respektive fordons- och transportprogrammet säger att det kan bli mycket prat på lektionerna i flera ämnen. Elever från flera klasser säger att problemen med studiero är större när de har långa lektionspass i de gymnasiegemensamma ämnena och flera elever blir uttråkade. Vidare säger elever att vissa lärare pratar med dem om varför det är stökigt,

medan andra lärare skriker på dem eller kastar stolar. Eleverna säger att studieron blir bättre när läraren har gjort tydligt för dem vad de ska arbeta med, exempelvis genom att skriva upp arbetsgången på tavlan, men att alla lärare inte gör detta. Elever från flera år och klasser säger att det vanligtvis är bättre studiero på lektionerna i yrkesämnena, vilket de tror beror både på hur lärarna i de ämnena bemöter dem, att de har bättre relationer med de lärarna och på elevernas ämnesintresse. Elever som går år 3 på fordons- och transportprogrammet säger däremot att det sällan är studiero på deras lektioner i yrkesämnena eftersom läraren är ute och kör med några elever samtidigt som övriga elever ska ägna sig åt självstudier utan lärare. Lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen säger att det finns flera elever som har svårt att bibehålla fokus under lektionerna och som springer runt och stökar i klassrummet. Lärare som undervisar i yrkesämnena säger att det har funnits problem med studiero i vissa klasser, men att de upplever att de har hanterat det på ett sätt som har gjort att det har blivit bättre. Elevhälsans personal säger att de vet att det finns problem med studieron i vissa klasser. De tror att det delvis beror på att skolan tidigare inte hade ändamålsenliga lokaler och att en viss oro från den tiden har levt kvar bland eleverna och bidrar till problemen med studiero idag. Rektorn uppger att hen delar bilden av att det förekommer problem med studieron och att dessa kan kopplas till vissa elever och ämnen.

Kartläggning och analys av elevernas upplevelse av trygghet och studiero

Elever säger att frågor om trygghet och studiero lyfts vid utvecklingssamtalen. Ibland kan även mentorslärarna prata med dem om hur de har det på skolan. Några elever minns att de även har svarat på en enkät kring trygghet och studiero men eleverna vet inte vad som händer med resultatet. Några lärare säger att de har förmedlat till eleverna att de vill att eleverna ska prata med dem om frågor som rör trygghet och studiero. Även om några lärare säger att eleverna har besvarat en enkät, minns ingen lärare vad uppföljningen av enkäten har visat. Elevhälsans personal säger att deras bild är att skolan kan förbättra sitt arbete när det gäller att följa upp enkäter och andra resultat. Elevhälsans personal säger också att de på rektorns uppmaning har gjort klassbesök för att ta reda på hur stämningen kring trygghet och studiero är och att deras bild är att det finns sådant som skolan behöver arbeta med. Rektorn säger att skolan inte har kartlagt elevernas upplevelse av trygghet och studiero under innevarande läsår, men att huvudmannen nyligen har skickat ut en enkät till eleverna.

Varken de lärare som Skolinspektionen intervjuat eller elevhälsans personal säger att de har medverkat i något arbete med att analysera trygghet och studiero. Rektorn säger att hen under sin tid på skolan inte har genomfört någon analys av tryggheten och studieron på skolan och att hen heller inte har tagit del av tidigare uppföljningar eller analyser kring detta.

Vidare säger rektorn att det inte finns något arbete kring studiero som bygger på en kartläggning av nuläget utan att det arbete som finns i så fall sker på förekommen anledning vid olika incidenter.

Gemensamt förhållningssätt och åtgärder utifrån identifierade behov

Lärare säger att personalen vidtar åtgärder för att förbättra tryggheten på skolan genom att exempelvis röra sig ute i korridorerna och tillse att eleverna är i uppehållsrummet och inte i grupprummen på rasterna. På motsvarande sätt arbetar en del av lärarna för att främja studieron utifrån de behov som uppstår på deras lektioner genom att använda sig av exempelvis rörelsepauser, hjälpmedel så som hörselkåpor och hörlurar, medvetna klassrumsplaceringar och tydlig lektionsstruktur. Lärare säger också att de har kommit överens om att samla in elevernas mobiler, men att de inte alltid gör detta för eleverna i år 3. Rektorn uppger att hen har vidtagit vissa åtgärder kring trygghet och studiero utifrån behov som han har noterat i verksamheten. Till exempel har rektorn fört samtal med vissa elever kring studiero, coachat vissa av lärarna i lågaffektivt bemötande och bjudit in vårdnadshavare till möten.

Av inskickad dokumentation framgår att det finns ordningsregler på skolan. Några lärare säger att ordningsreglerna tas fram av ledningsgruppen och sedan ska diskuteras av respektive lärare i de olika klasserna, medan andra lärare säger att de inte har varit med i arbetet med att ta fram ordningsreglerna och därför inte vet om de diskuterats med eleverna. Elevhälsans personal säger att skolans ordningsregler ska revideras av elevrådet varje läsår och att detta senast skedde under höstterminen, vilket bekräftas av rektorn. Rektorn säger även att hen informerar eleverna om ordningsreglerna. Elever säger att de i några klasser har diskuterat vilka ordningsregler som ska gälla under deras lektioner. Andra elever – även elever som sitter i skolans elevråd – säger att de inte har fått vara med och tycka till om ordningsreglerna. Elever säger att även om ordningsreglerna finns uppsatta i nästan alla klassrum så är det få som bryr sig om dem och att lärarna inte hänvisar till dem.

Lärare säger att det inte i nuläget finns något gemensamt förebyggande arbete för trygghet och studiero på skolan. Lärare säger också att de inte upplever att de har fått något stöd från skollädaingen kring att hantera problemen med studiero som finns i undervisningen. Elevhälsan säger att de har lett ett värdegrundsarbete på bland annat temadagar och att det finns planer på att starta ett trygghetsteam på skolan. Men när Skolinspektionen frågar om det finns något förebyggande arbete för trygghet och studiero svarar elevhälsans personal att myndigheten får fråga rektorn om det. Rektorn säger att det i nuläget saknas ett gemensamt förebyggande arbete kring trygghet och studiero och att hen under sin tid på skolan har prioriterat att diskutera pedagogiska frågor med personalen.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

I förarbetena till ovannämnda bestämmelse (prop. 2021/22:160, s. 229 f.) anges att ett förebyggande arbete bland annat innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Av förarbetena (s. 41) framgår vidare att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Det också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. Vidare framgår (s 46 f.) att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bland annat genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Vidare framgår att förebyggande arbete för studiero innebär att skolan arbetar proaktivt med att ge eleverna goda förutsättningar till lärande genom att identifiera och undanröja hinder för lärande så att eleverna ska kunna ägna sig åt och koncentrera sig på undervisningen. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Men det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver.

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finns ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och omarbetas vid behov under medverkan av eleverna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Utredningen visar att det finns problem kopplade till såväl trygghet som studiero på skolan. Samtidigt framgår det av samtliga intervjuer med personal och rektor att det inte finns något förebyggande arbete kring trygghet och studiero som bygger på en gemensam kartläggning, uppföljning och analys. Även om eleverna har besvarat en enkät, framkommer det att resultatet av denna enkät inte har legat till grund för en sådan kartläggning. De åtgärder kring trygghet och studiero som personalen vidtar sker i stället på förekommen anledning.

Beslut om betyg**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har tagit del av betygs katalogen för vårterminen 2024. Av betygs katalogen framgår att det är den lärare som undervisar i engelska 5 som har skrivit under betygs katalogen. Av intervjuer med lärare, rektor samt av inkommen dokumentation framgår att läraren i fråga saknar legitimation. Rektor säger vid intervju att läraren fattade beslut om betygen i engelska 5 men inte i samråd med en legitimerad lärare under vårterminen 2024. Rektor uppger vidare att läraren framöver kommer att få sådant stöd.

Rättslig reglering*Beslut om betyg*

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektor.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att VFG utbildning AB:s verksamhet vid VFG Jönköping inte uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare som saknar legitimation ensam beslutar om betyg.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

VFG Utbildning AB verksamhet vid VFG Jönköping uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lärarledd undervisning, tillsvidareanställning av lärare, utbildning på introduktionsprogram, extra anpassningar och anmälan av behov av särskilt stöd, förebyggande arbete för trygghet och studiero samt beslut om betyg.. Det finns därför skäl att förelägga VFG Utbildning AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Genomförande av apl (arbetsplatsförlagt lärande) på arbetsplatser

Lärare säger att merparten av eleverna kommer att göra apl ute på arbetsplatser i den omfattning de har rätt till, trots att det i nuläget är svårt att hitta apl-platser för elever på bygg- och anläggningsprogrammet på grund av lågkonjunkturen i byggbranschen. Enligt lärare är de elever som inte kommer att få göra apl i 15 veckor dels en elev som har åtgärdsprogram, dels en elev som antagligen bara kommer att hinna göra apl i 14 veckor. Av inkommen dokumentation framgår att vissa av eleverna som går år 3 på fordons- och transportprogrammet endast hade hunnit ha apl i två veckor vid vårterminens början. De lärare som undervisar i fordons- och transportprogrammets yrkesämnen för elever i år 2 och år 3 har båda påbörjat sin anställning under innevarande läsår. De säger att de inte är helt säkra på vad anledningen är till att vissa elever har fått så få veckor apl, men att de eleverna kommer att hinna ta igen apl under år 3 så att de sammanlagt gör 15 veckors apl. Elever från båda programmen säger vid intervjuer att de har apl-platser som är lämpliga i förhållande till deras utbildningar och att de så vitt de vet kommer att hinna göra den apl som de har rätt till. Eleverna som går i år 3 på fordons- och transportprogrammet säger att även om flera av dem fick göra för litet apl under år 2, så kommer de att hinna komma upp i tillräckligt mycket apl eftersom de har haft apl löpande under hela detta läsår. Rektorn säger att de flesta eleverna kommer att hinna få apl i 15 veckor.

Av intervjuer med såväl elever som lärare och rektorn framkommer att det händer att elever får avbryta sin apl-plats i förtid. Rektorn och lärare som undervisar i programgemensamma ämnen på båda programmen säger att skolan i de fallen snarast försöker hitta en ny plats.

Handledare

Av inkommen dokumentation framgår att eleverna har handledare på sina apl-platser. Lärare som undervisar på fordons- och transportprogrammet säger att skolan har en kontaktperson på varje apl-plats, men att eleverna kan ha flera olika handledare beroende på vilka arbetsuppgifter eleven ska utföra. Till exempel förekommer det att eleverna åker med flera olika förare. Lärarna säger att apl-platserna genom det avtal som skolan tecknar med dem förbinder sig till att se till att de personer som fungerar som handledare har rätt kompetens, men att skolan inte säkerställer detta på något annat sätt. Skolinspektionen har tagit del av detta apl-avtal. Av avtalet framgår att företaget ansvarar för att handledaren ska kunna utföra sitt uppdrag med god kvalitet och att detta även omfattar att tid ska avsättas för Skolverkets handledarutbildning.

En lärare som undervisar på bygg- och anläggningsprogrammet säger att skolan ställer frågor om handledarens bakgrund och huvudsakliga arbetsuppgifter och utifrån denna bild drar slutsatser kring huruvida handledaren har rätt kunskaper. Vidare säger denne lärare att hen genom att hålla kontinuerlig kontakt med de elever som är ute på apl även skulle få kännedom om det skulle vara så att en handledare skulle visa sig vara på annat sätt olämplig för uppdraget. Elever säger att de har en eller flera handledare på sina apl-platser men att de inte vet hur kommunikationen mellan skolan och handledarna sker. I intervju med elever framkommer också uppgifter om elev som varit tvungen att avbryta sin apl på grund av att hen fick göra saker som egentligen inte är tillåtna. Enligt eleven berodde det på att skolan inte hade informerat arbetsplatsen om vilka kriterier som elevens apl behövde uppfylla. När eleven berättade för sin lärare vad hen fått göra på apl, tog läraren kontakt med arbetsplatsen och apl-placeringen avbröts. Lärare på fordons- och transportprogrammet bekräftar detta och säger att denna situation kunde uppstå eftersom eleven var ute och körde tillsammans med flera olika chaufförer. Vidare säger lärare på fordons- och transportprogrammet att eftersom de har haft fullt upp med att försöka ge eleverna den körträning som de har rätt till i yrkesämnena så har de haft svårt att hinna med att hålla kontakt med alla apl-platserna. Av de tio apl-platser som Skolinspektionen varit i kontakt med anger också några att de har haft för lite kontakt med skolan och fått otillräcklig information om elevernas förkunskaper och om vad de förväntas göra.

Beslut om kurser som ska förläggas till elevernas arbetsplatsförlagda lärande

Av inskickad dokumentation framgår att rektorn har fattat beslut om vilka kurser och moment som ska ingå i elevernas arbetsplatsförlagda lärande. För såväl fordons- och transportprogrammet som för bygg- och anläggningsprogrammet anger beslutet vilka kurser och vilka delar av dessa kursers centrala innehåll som är apl-grundande samt under vilket år av utbildningen som eleverna läser kursen. Lärare som undervisar på bygg- och anläggningsprogrammet och rektorn säger att rektorns beslut om de apl-grundande momenten har fattats i dialog med lärare för att säkerställa att dessa moment är lämpliga för eleverna att göra på apl. Lärarna på fordons- och transportprogrammet, som är relativt nyanställda, har dock inte medverkat i utarbetandet av rektorns beslut.

I kompletterande information anger rektorn att skolan har haft samråd med branscherna kring vilka moment som lämpar sig för att genomföras på apl, men att detta inte har skett med samtliga apl-platser. Lärare på bygg- och anläggningsprogrammet säger att de muntligt stämmer av med handledarna kring vad eleverna ska göra utifrån elevens individuella förutsättningar och utifrån de förutsättningar som finns på apl-platsen. På frågan om det förekommer något samråd mellan skolan och apl-platserna kring vad eleverna ska göra på sin apl, svarar lärare på fordons- och transportprogrammet att detta i så fall sker genom att apl-platserna läser igenom alla dokument/handlingar som skolan överlämnar till apl-platsen och att skolan sedan ringer upp dem och följer upp att eleverna fått göra vad de ska.

Av de apl-avtal som Skolinspektionen tagit del av framgår att skolan till avtalen bifogar en lista med moment som eleven kan göra. Dessa moment motsvarar delar av kursinnehållet i de ämnen som omfattas av rektorns beslut för apl.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 16 § skollagen framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Enligt 4 kap. 14 § gymnasieförordningen ska det för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att VFG utbildning AB har brutit mot bestämmelserna inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Information om rätten att gå om en kurs**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Lärare som undervisar på båda programmen i såväl yrkes- som gymnasiegemensamma ämnen säger att elever som inte får godkänt betyg när kursen är slut får ett underkänt betyg, det vill säga betyget F. Vidare säger lärare och rektorn att eleverna som blir underkända på en kurs informeras om möjligheten att gå om kursen.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jenny Fahlman

Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Ulrika Kolben Waaranperä

Ulrika Kolben Waaranperä

Föredragande

Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna David Carvajal Winberg och Isabelle Vesterlund medverkat.